

Inwentaryzacja przyrodnicza

dla działek 58/44 (cała działka) oraz fragmentów działek 58/27,
58/35, 58/33, 58/8, 58/45

położonych w Czerwonym Borze

Gmina Zambrów

Powiat Zambrowski

Autor:

Wojciech Gałosz

Krzeszowice – Czerwony Bór, 10 czerwca 2022 r.

Opis terenu

Teren planowanego przedsięwzięcia to działki na których znajdują się zabudowania działającej ciepłowni z obiektami towarzyszącymi, jak m.in. skład opału. Pozostały teren to droga wraz z położonym wzdłuż niej parkingiem oraz tereny wcześniej zainwestowane w postaci nie działającej obecnie stacji paliw, placów oraz łączącej je sieci dróg.

Teren jest ogrodzony, zamykany na noc, jednak samo ogrodzenie nie jest na tyle szczelne, aby uniemożliwić penetrację terenu przez większe ssaki. W budynku ludzie przebywają codziennie. Sam budynek latem ma stale otwarte okna, co umożliwia ptakom swobodną migrację do i na zewnątrz.

Część terenu porośnięta jest roślinnością o charakterze częściowo zieleni urządzonej, a częściowo roślinności ruderalnej.

Ryc. 1. Widok centralnej części terenu planowanego przedsięwzięcia od południowego wschodu.

Ryc. 2. Widok fragmentu drogi. Po lewej stronie znajduje się teren ciepłowni.

Ryc. 3. Widok nie działającej już stacji paliw.

Ryc. 4. Drogi dojazdowe oraz utwardzone place powoli zarastające roślinnością.

Otoczenie terenu planowanego przedsięwzięcia, to obszary leśne w typie boru świeżego lub boru mieszanego świeżego, z drzewami należącymi do gatunków brzoza brodawkowata, sosna zwyczajna, dąb bezszypułkowy, klon zwyczajny, topola osika, robinia akacjowa, śliwa domowa, lipa drobnolistna, wierzba iwa. W podszybie występują młode drzewa wymienionych gatunków oraz jałowiec, kruszyna, dąb bezszypułkowy, czeremcha amerykańska. Są to typowe lasy gospodarcze.

Metodyka

Prace terenowe prowadzono w trakcie wizyty przeprowadzonej 1.06.2022 r. Obserwacje były prowadzone od godzin przedpołudniowych do zmroku. Warunki pogodowe były korzystne dla obserwacji, widoczność dobra, początkowo niewielki opad, po południu opadu brak, wiatr umiarkowany, zmienny, temperatura 15-23 stopni Celsjusza, zachmurzenie pełne do umiarkowanego.

Obserwacje prowadzono w budynkach, penetrując całe wnętrza. Poszukiwano gniazd ptaków, śladów bytności ssaków, w tym również nietoperzy. Korzystano z silnej latarki oraz lornetki 8x30. Do szczelin i niedostępnych miejsc zaglądano z pomocą kamery endoskopowej DNT Findoo Wath z sondą o średnicy 8,5 mm.

W terenie poza budynkami prowadzono transekty poruszając się wokół granic obszaru oraz przecinając jego środek. Korzystano z lornetki 10x50 oraz aparatu Nikon D5200 z obiektywem o ogniskowej 300 mm jako dodatkowej, cyfrowej lornetki.

Bezkręgowców poszukiwano stosując metodę „na upatrzonego” oraz przeszukując siedliska, gdzie można było potencjalnie spodziewać się bytności gatunków chronionych: odstające płyty kory, przestrzeń pod kamieniami, betonowymi elementami, pod kłodami drewna.

W ramach inwentaryzacji flory przeszukiwano całą powierzchnię biologicznie czynną. Poszukiwano zarówno okazów kwitnących, w stanie płonnym, jak i pozostałości z poprzednich okresów wegetacyjnych.

Ze względu na stan terenu (częściowo powoli ulegająca naturalnej sukcesji zieleń urządzona, tereny zagospodarowane, brak naturalnych fragmentów terenu), nie wykonywano zdjęć fitosocjologicznych, a przeprowadzono jedynie spis gatunków.

Przy ocenie bioty grzybów stosowano standardowy zestaw do reakcji barwnych: C, K, Pd, I oraz lupę o powiększeniu 5x.

Wyniki

W trakcie prowadzonych obserwacji odnotowano bytność wymienionych niżej gatunków. Nazwy gatunkowe organizmów podlegających ochronie zapisano **tlustym drukiem**.

Zwierzęta

Ssaki

Borowiec wielki *Nyctalus noctula* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. W przestrzeni nad terenem planowanego przedsięwzięcia obserwowano aktywność, w tym żerowanie 3 osobników. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris* – gatunek podlegający ochronie częściowej. Na terenie planowanego przedsięwzięcia obserwowano 1 osobnika. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Sarna europejska *Capreolus capreolus* – gatunek łowny. Na terenie planowanego przedsięwzięcia obserwowano ślady bytności 1 osobnika. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Kret europejski *Talpa europaea* – gatunek podlegający ochronie częściowej. Nie jest chroniony na terenie ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek, lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych. Na terenie planowanego przedsięwzięcia populacja szacowana jest na 6-8 osobników. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Lis rudy *Vulpes vulpes* – gatunek łowny. Na terenie planowanego przedsięwzięcia obserwowano ślady bytności 1 osobnika. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Kuna domowa *Martes foina* – ssak drapieżny, ślady bytności tych zwierząt w postaci kału odnaleziono w otoczeniu budynku. Pospolity w skali kraju i regionu (<https://www.iop.krakow.pl/Ssaki/>).

Ptaki

Kos *Turdus merula* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Odnotowano koczowanie 2 osobników. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Odnotowano gniazdowanie i żerowanie 1 pary. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Bogatka *Parus major* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano żerujące 2 osobniki. Bardzo liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano żerujące 2 osobniki. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Dymówka *Hirundo rustica* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Odnotowano gniazdowanie 18 par tego gatunku w obrębie budynku ciepłowni. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Ryc. 5. Gniazdo dymówki wewnątrz budynku ciepłowni w trakcie budowy.

Grzywacz *Columba palumbus* – gatunek łowny. Obserwowano przelot 2 osobników. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Sójka *Garrulus glandarius* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano przelot 1 osobnika. Liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Rudzik *Erithacus rubecula* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano koczowanie 1 osobnika, liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Śpiewak *Turdus philomelos* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano koczowanie 1 osobnika, liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Zięba *Fringilla coelebs* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano koczowanie 1 osobnika, liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Kruk *Corvus corax* – gatunek podlegający ochronie ścisłej. Obserwowano przelot 2 osobników. Średnio liczny w skali kraju (Chodkiewicz T. i inni 2015).

Gady i płazy

Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* – gatunek podlegający ochronie częściowej. Na badanym obszarze zasiedla wygrzane miejsca wzdłuż ogrodzenia. Szacowana liczba na terenie planowanego przedsięwzięcia to 10-12 osobników. Jest to jeden spośród najczęściej występujących w Polsce gadów (Młynarski 1987).

Ryby

Na terenie planowanego przedsięwzięcia brak stałych cieków, czy zbiorników wodnych, w związku z tym nie inwentaryzowano tej grupy zwierząt.

Bezkręgowce

Spośród mięczaków obserwowano trzy gatunki:

Ryc. 6. Ślimak winniczek na murze.

Ślimak winniczek *Helix pomatia* – podlegający ochronie częściowej ślimak płucodyszny, występujący pospolicie w całej Polsce (Wiktor 2004). Pojedynczo obserwowany w południowej części terenu planowanego przedsięwzięcia. Jego populacja na badanym obszarze szacowana jest na 12-15 osobników.

Wstężyk ogrodowy *Cepaea hortensis* – ślimak płucodyszny, występujący pospolicie w całej Polsce (Wiktor 2004). Obserwowano kilkanaście osobników w zachodniej i południowej części terenu planowanego przedsięwzięcia.

Wstężyk gajowy *Cepaea nemoralis* – ślimak płucodyszny, występujący pospolicie w całej Polsce (Wiktor 2004). Obserwowano kilkanaście osobników w zachodniej i południowej części terenu planowanego przedsięwzięcia oraz liczne skorupki po martwych ślimakach.

Spośród pajęczaków obserwowano cztery gatunki:

Kosarz ścienny *Opilio parietinus* – liczne osobniki obserwowano w zabudowaniach i ich otoczeniu. Gatunek pospolity w skali kraju (Bellmann 2021).

Kolczak trawny *Cheiracanthium erraticum* – pojedyncze osobniki obserwowano w obrębie terenów zielonych. Gatunek pospolity w skali kraju (Bellmann 2021).

Skakun arlekinowaty *Salticus scenicus* – kilka osobników obserwowano na ścianach budynku głównego oraz na ogrodzeniu. Gatunek pospolity w skali kraju (Bellmann 2021).

Kątnik domowy *Tegenaria domestica* – pojedyncze osobniki obserwowano w zabudowaniach. Gatunek pospolity w skali kraju (Bellmann 2021).

Spośród owadów obserwowano wymienione niżej gatunki:

Trzmiel ziemny *Bombus terrestris* – podlega ochronie częściowej. Pojedyncze osobniki obserwowano w zachodniej części terenu w trakcie lotów furażowych. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Klecanka polna *Polistes nimpha* – żądłowka. Odnaleziono jedno gniazdo w trawie w centralnej części badanego terenu. Gatunek pospolity w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Kowal bezskrzydły *Pyrrhocoris apterus* – pluskwiak, licznie obserwowany na całym badanym obszarze. Bardzo liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Omomiłek parkowy *Cantharis livida* – chrząszcz, obserwowany umiarkowanie licznie na całym badanym obszarze. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Guniak czerwcyk *Amphimallon solstitiale* – chrząszcz, pojedyncze osobniki obserwowane na roślinach na całym badanym obszarze. Umiarkowanie liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Ogrodnica niszczylistka *Phyllopertha horticola* – chrząszcz, pojedyncze osobniki obserwowane w trakcie lotu na całym badanym obszarze. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Koziutka warzywna *Tipula oleracea* – owad z rzędu muchówek, pojedyncze osobniki obserwowane na całym badanym obszarze. Umiarkowanie liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Ważka płaskobrzucha *Libellula depressa* – owad z rzędu ważek, pojedynczo obserwowana na całym badanym obszarze. Umiarkowanie liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Ryc. 7. Klećka polna przy gnieździe.

Biedronka siedmiokropka *Coccinella septempunctata* – chrząszcz, obserwowano pojedyncze osobniki w trawie na całym obszarze. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Przestrojnik trawnik *Aphantopus hyperantus* – motyl dzienny, pojedyncze osobniki obserwowano wśród traw na praktycznie całym obszarze. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Latolistek cytrynek *Gonepteryx rhamni* – motyl dzienny, pojedyncze osobniki obserwowano w obrębie obszarów zielonych badanego terenu. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Rusałka pawik *Aglais io* – motyl dzienny, pojedyncze osobniki obserwowano w obrębie zarośli badanego terenu. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Grzyby

Spośród grzybów obserwowano następujące gatunki:

Pniarek brzozowy *Fomitopsis betulina* – pasożyt. Pojedyncze owocniki obserwowano na martwym drewnie brzozowym w zachodniej części badanego terenu. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Twardzioszek przydrożny *Marasmius oreades* – pojedyncze owocniki widziano wśród traw w północnej części terenu. Liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Rozszczepka pospolita *Schizophyllum commune* – saprotrof. Grupy osobników obserwowano na fragmentach martwego drewna w północno-zachodniej części badanego terenu. Bardzo liczny w skali kraju i regionu (obserwacje własne).

Ryc. 8. Pustulka pęcherzykowata na korze brzozy.

Liszajec szary *Lepraria incana* – grzyb lichenizujący (porost). II strefa skali porostowej. Na badanym obszarze pojawia się na drzewach i murach. Kosmopolityczny. Rozpowszechniony w całym kraju (Wójciak 2007).

Obrost wzniesiony *Physcia adscendens* – grzyb lichenizujący (porost). III strefa skali porostowej. Na badanym obszarze pojawia się na drzewach liściastych. Kosmopolityczny. Rozpowszechniony w całym kraju (Wójciak 2007).

Misecznica murowa *Lecanora muralis* – grzyb lichenizujący (porost). Gatunek toksytolerancyjny. Kosmopolityczny. Rozpowszechniony w całym kraju (Wójciak 2007).

Amylka znaczona *Lecidella stigmatea* – grzyb lichenizujący (porost). Kosmopolityczny. Rozpowszechniony w całym kraju (Wójciak 2007).

Rośliny

Teren planowanego przedsięwzięcia jest zajęty przez budynki, drogi dojazdowe i podlegającą powolnej naturalnej sukcesji zieleń urządzoną. W związku z tym nie wykonywano zdjęć fitosocjologicznych, jedynie dokonano spisu gatunków.

Ryc. 9. Rozchodnik ostry.

Zaobserwowano występowanie takich gatunków:

koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, koniczyna biała *Trifolium repens*, tasznik pospolity *Capsella bursa-pastoris*, babka zwyczajna *Plantago major*, przetacznik ożankowy *Veronica chamaedrys*, perz

właściwy *Elymus repens*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, wyka płotowa *Vicia sepium*, jaskier ostry *Ranunculus acris*, skrzyp polny *Equisetum arvense*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, szczaw łąkowy *Rumex acetosa*, cykoria podróżnik *Cichorium intybus*, bylica zwyczajna *Artemisia vulgaris*, traganek szerokolistny *Astragalus glycyphyllos*, wiesiołek dwuletni *Oenothera biennis*, kozibród łąkowy *Tragopogon pratensis*, lucerna siewna *Medicago sativa*, rozchodnik ostry *Sedum acre*, poziomka pospolita *Fragaria vesca*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, wiechlina roczna *Poa annua*, topola osika *Populus tremula*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, szurpek odrębny *Orthotrichum anomalum*, prątnik srebrzysty *Bryum argenteum*, pędzliczek wiejski *Syntrichia ruralis*.

Wszystkie wymienione rośliny są pospolite w skali kraju i regionu, nie podlegają ochronie oraz nie są wykazywane w Polskiej Czerwonej Księdze.

Ryc. 10. Żarnowiec miotlasty.

Spośród drzew i krzewów odnotowano:

sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, świerk pospolity *Picea abies*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, jałowiec pospolity *Juniperus communis*, karagana syberyjska *Caragana arborescens*, dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, robinia akacyjowa *Robinia pseudoacacia*, śliwa wiśniowa *Prunus cerasifera*, czeremcha amerykańska *Prunus serotina*, żarnowiec miotlasty *Cytisus scoparius*, topola osika *Populus tremula*.

Na terenie planowanego przedsięwzięcia nie odnaleziono roślin chronionych, a ich występowanie jest mało prawdopodobne ze względu na stan środowiska oraz historię zagospodarowania miejsca.

Podsumowanie i wnioski

Obszar planowanego przedsięwzięcia to w znacznej mierze już zabudowany i zagospodarowany teren. Flora nie zachowała cech naturalności, na całym obszarze jest w formie zieleni urządzonej, która powoli ulega naturalnej sukcesji.

Nie odnaleziono roślin należących do chronionych gatunków. Ich występowanie na opisywanym obszarze jest mało prawdopodobne, a wynika to z faktu długotrwałego użytkowania i znacznego przekształcenia terenu.

Nie odnaleziono chronionych grzybów. Ich występowanie jest mało prawdopodobne ze względu na brak dogodnych siedlisk.

Spośród chronionych zwierząt obserwowano bytność 16 gatunków, wśród których stwierdzono:

– teren planowanego przedsięwzięcia stanowi miejsce rozrodu, gniazdowania dla **jaszczurka zwinka** *Lacerta agilis* (10-12 osobników), **kopciuszek** *Phoenicurus ochruros* (1 para), **dymówka** *Hirundo rustica* (18 par), **kret europejski** *Talpa europaea* (6-8 osobników),

– teren planowanego przedsięwzięcia stanowi miejsce żerowania dla wymienionych wyżej gatunków oraz dla **modraszka** *Cyanistes caeruleus*, **borowiec wielki** *Nyctalus noctula*, **bogotka** *Parus major*, **ślimak winniczek** *Helix pomatia*, **trzmieł ziemny** *Bombus terrestris*,

– teren planowanego przedsięwzięcia stanowi miejsce przelotu bądź koczowania dla **wiewiórka pospolita** *Sciurus vulgaris*, **kos** *Turdus merula*, **sójka** *Garrulus glandarius*, **rudzik** *Erithacus rubecula*, **śpiewak** *Turdus philomelos*, **zięba** *Fringilla coelebs*, **kruk** *Corvus corax*.

Wszystkie wymienione gatunki, pomimo posiadania waloru ochronnego są pospolite i liczne w skali kraju i regionu.

Przeprowadzenie prac związanych z planowanym przedsięwzięciem będzie skutkowało zniszczeniem miejsc rozrodu wymienionych 2 gatunków: **jaszczurka zwinka** *Lacerta agilis* (10-12 osobników), **kret europejski** *Talpa europaea* (6-8 osobników).

Przeprowadzenie prac związanych z planowanym przedsięwzięciem będzie skutkowało zniszczeniem miejsc żerowania gatunków chronionych **ślimak winniczek** *Helix pomatia*, **trzmieł ziemny** *Bombus terrestris*. Wszystkie pozostałe nadal będą mogły korzystać z przestrzeni i zasobów terenu.

Dla wymienionych gatunków konieczne będzie uzyskanie decyzji derogacyjnej.

Przeprowadzenie planowanych prac nie będzie skutkowało zniszczeniem miejsc gniazdowania gatunków **kopciuszek *Phoenicurus ochruros*** (1 para), **dymówka *Hirundo rustica*** (18 par), ze względu na pozostawienie istniejących, zasiedlonych budynków w stanie aktualnym.

Przeprowadzenie prac związanych z planowanym przedsięwzięciem nie będzie skutkowało zniszczeniem miejsc przelotów chronionych gatunków. Przestrzeń pozostanie dla nich nadal otwarta.

Zalecenia:

1. W ramach nasadzeń zadbać, aby skład gatunkowy zapewniał kwitnienie i pożytek dla owadów przez możliwie długi okres sezonu wegetacyjnego.
2. W budynku istniejącej kotłowni należy zadbać, aby pojedyncze okna były zostawione otwarte w okresie od 1 kwietnia do 1 września w celu zapewnienia wlotu i wylotu gniazdującym dymówkom.
3. W ramach nasadzeń zieleni urządzonej nie wprowadzać gatunków obcych dla polskiej flory.

Literatura

Bellmann H. 2021. Pająki i inne pajęczaki. Multico, Warszawa

Młynarski M. 1987. Płazy i gady Polski. Atlas, wyd. IV, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa

Wiktor A. 2004. Ślimaki lądowe Polski. Mantis, Olsztyn

Wójciak H. 2007. Porosty, mszaki, paprotniki. Multico, Warszawa